

KARL MARX

Kirjotettu Sakenille englanninkielisten lähteiden mukaan

III.

Helmikuun vallankumous ja Marx.

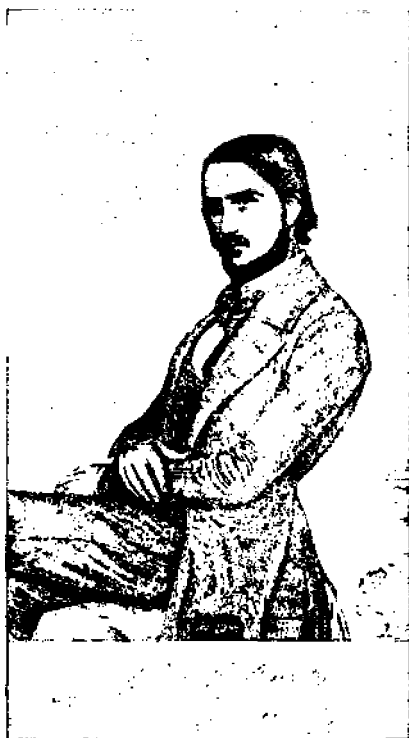
Vuoteen 1848 mennessä Marx oli tullut karkoitetuksi kaksi kertaa, ensin Ranskan hallituksen toimesta Pariisista ja sitte Belgian hallituksen toimesta Brüsselista. Mutta historiallinen kohdalo oli tällä kertaa muokannut asiat niin että kun Marx karkotettiin Belgiasta helmikuulla 1848 vallankumous Ranskassa oli pyyhkäissyt vallasta taantumuksellisen hallituksen ja tie Ranskaan oli Marxille vapaa. Vieläpä enemmänkin. Ranskan hallitus kutsui Marxia palaamaan Ranskaan. Vanha Marxin ystävä, Ferdinand Flogon, oli tullut jäseneksi uuteen Ranskan hallitukseen ja hän pyysi hallituksen nimessä "jalomielistä ja uskollista Marxia palaamaan takaisin maahan josta tyrannius oli hänet karkoittanut ja jossa hän oli taistellut pyhän asian puolesta, kaikkien ihmisten veljeyden puolesta". Niinpä siis vallankumouksellinen, joka vuotena 1845 oli "häpeällisesti" ajettu maasta pois vuotena 1848 otettiin vastaan kunniaosotuksin. Ja sensijaan M. Guizot, joka oli Ranskan pääministerinä Marxin karkottanut, sai kiittää lykkyyään että pääsi pakenemaan Lontooseen Belgian kautta. Ja samoin sai kuningas Louis Philippe lähteä maasta pois karkulaisena käyttäen nimeä M. William Henry Smith.

Marxia tervehdittiin Pariisissa yleisellä riemulla sitäkin suuremmalla syyllä koska hän oli jo saksalais-ranskalaisessa vuosikirjassa "ennustanut" Ranskan vallankumousta. Hän oli mainitussa julkaisussa esittänyt, että todellinen vallankumous Saksassa lepää kokonaan köyhälistön heräämisen varassa. Mutta ensimmäinen vaftollinen vallankumous tapahtuu Ranskassa niin pian kuin teollisuuden kehitys on luonut kylliksi voimakkaan köyhälistön. "Ja sitte gallialaisen kukon laulu ilmoittaa kansan kapinaan nousun päivää Saksassa", kir-

joitti hän vuotena 1845. Ja Gallian kukko "lauloi" helmikuulla 1848, siis pikemmin kuin ehkä Marx itsekään oli osannut toivoa. Ranskan köyhälistö oli noussut vallankumoukselliseen taisteluun, pyyhkäissyt pois kuninkaan ja hänen ministerinsä ja julistanut tasavaltaa, joka lämpimästi otti vastaan Marxin kun hän ensimmäinen päivä maaliskuuta saapui Pariisiin.

"Vallankumouksellisuuden" vastustajana.

Se mies, jonka nimessä nytkin vielä sosialistisen oppien ydintä tajuamatto-

George Herwegh

mat frasivallankumoukselliset esiintyivät usein joutui itsekin kiivaasti taistelemaan ilmassa lentelevää vallankumouksellisuutta vastaan. Marxin osana nimittäin oli Parisissakin ollessaan taistella vallankumouksen suurentajia ja maaperän jalkainsa alta unohtaneita vallankumouksellisia intoilijoita vas-

hän ei antanut suurimmankaan vallankumouksellisen innostuksen tuudittaa itseään siihen käsitykseen että köyhälistön pysyvä valta Ranskassa oli saapunut ja sosialistinen yhteiskuntajärjestelmä alkaa. Parisissa kuohuvasta innostuksesta huolimatta Marx osotti että Ranskassa ei vielä silloin ollut enem-

Ferdinand Flocon.

taan. Huolimatta siitä että Ranskan vallankumousta seuranneessa hallituksessa oli jyrkkiä sosialisteja Marx näki selvästi Ranskan vallankumouksen olevan porvarillisen vallankumouksen, vain jatkoa sille vallankumousten sarjalle, joka Ranskassa oli jo aikojia sitten alkanut pyyhkäästääseen pois aatolishevallan ja kohottaakseen porvariston nykyaikaiseen mahtiinsa. Senpätähden

pää taloudellisia kuin vaatiolliasiakaan köyhälistön vallan ja sosialistisen järjestelmän alkamisen edellytyksiä, ja sentähden hän ei pitänyt vuoden 1848 köyhälistön voittoa pysyvänä, vaan ennusti että vaaleissa porvarit tulevat saamaan ylivoiman, niinkuin sitte kävikin huhtikuulla toimitetuissa vaaleissa.

Mutta silloin enempiä kuin myöhemminkään kaikki vallankumoukselli-

set ainekset eivät olleet kylmästi tosiasioita harkitsevia taistelun laskijoita, vaan osa oli ihanteellisia intoilijoita, jotka näkivät kaiken menestyksen lepäävän sen varassa miten rohkeasti sopivalla hetkellä hyökätään. Niinpä e-

kasta Saksaan, alottavat taistelun ja luonnollisesti voittavat. Marx asettui tiukasti vastustamaan molsta suunnitelmaa, ja syntyi ankara kiista, jossa Marx taas kerran sai kuulla ne haukkumanimitykset, joita jo bakunilaiset

Robert Blum.

räskin Marxin ystävä, Parisissa oleskeleva saksalainen runoilija George Herwegh sai päähänsä että nyt juuri oli hetki lyönyt köyhälistön vallankumouksen alkamiseen myöskin Saksassa ja että tuo alkaminen tuli suorittaa siten että joukko vapaaehtoisia marssii Rans-

ja weitingiläiset olivat hänelle antaneet. Herweigh ja hänen seuraajansa vetosivat siihen että juuri Marx itse oli heille sanonut että "gallialaisen kukon laulu oli o'eva saksalaisille kapinaan nousun merkki." Nyt tuo merkki oli annettu. Ranskan köyhälistö oli nous-

sut ja oikeiden vallankumouksellisten velvollisuus oli alkaa taistella Saksassa. Herweghen suunnitelman kannattajiin kuului muiden muassa myöskin Wil-

Herweghen ja hänen kannattajiensa suunnitelmia vastaan Marx asetti kysymyksen: "Mitä sellainen legiona voisi tehdä preussilaista armeijaa vastaan?"

Wilhelm Liebknecht.

helm Liebknecht, joka silloin oli 22 vuotias, eikä ollut vielä tutustunut Marxiin ja Engelsiin, eikä edes tietänyt Marxin vastustavan Herweghen suunnitelmaa asetetun joukon Saksaan marssittamisesta.

Eikö se tulisi tuhotuksi?" — "Martyrikruunu voi olla sädehtivä, mutta elävien ihmisten palvelukset ovat vallankumoukselle suuremmasta arvosta", sanoi Marx aseellisen hyökkäyksen hommaajille. Marx osotti heille kuinka

vihatut porvarit Ranskassa voittavat radikaaliset ainekset ja asiain sillä kannalla ollessa Herweghen suunnitelmat eivät ole mitään muuta kuin porvarien asian auttamista. Menipä Marx niinkin pitkälle että syytti Herwegheä taantumuksellisten porvareiden välikappaleeksi ja porvareilta suunnitelmansa saaneeksi. — Kommunistinen manifesti oli kohottanut Marxin ja Engelsin ajattelevien Europan työläistä silmissä taantumuksellisten porvareiden välikappaleeksi ja porvareilta suunnitelmansa saaneeksi. — Kommunistinen Manifesti oli kohottanut Marxin ja Engelsin auktoriteetiksi, joiden ääni kuulu laajalle ja siksi Marx voitti taistelun. Myöhemmin kuitenkin Herwegh sai mukaansa pienen asetetun joukon, joka hyökkäsi Badeniin ja — tuli vakinaisen sotaväen lyömäksi ja hajottamiseksi, kuten Marx oli ennustanut.

Aina lämmin kansojen nousun puolustaja.

Joskin Marx vastusti Herweghen ja kumppanien suunnitelmia ulkomailta aseellisen joukon kuljettamisesta Saksaan sillä ei ole sanottu että Marx ja Engels olisivat vastustaneet vallankumouksellista taistelua, kun sen alkajina olivat kussakin maassa olevat kansajoukot itse. Ranskan helmikuun vallankumous synnyttikin ei ainoastaan Saksassa vaan puolessa Europpaa sähköisen mielialan. Berliinin, Vienin ja Lontoon kaduilla huudettiin alas kuninkaita ja keisareita ja eläköönhuutoja Ranskalle. Marseljeesin sävellet kaikkiivat kaikkien Europan suurvaltioiden — Venäjää lukuunottamatta — hallitsijain korviin ja ranskalainen trikolorilippu liehui kansojen nostamana Englannissa, Itävallassa ja Saksassa. Yksinpä Preussin kuninkaankin täytyi luovata uudistuksia, vieläpä suorastaan toella "roskaväkeä" eräässä draagillisessa tilaisuudessa. Berliinissä oli syntynyt katutaisteluita ja muutamia työläisiä teurastettiin. Taisteluyön jälkeisenä päivänä työläiset kokosivat kaatuneensa ja marssivat niiden kanssa kuninkaan palatsille ja äänekkäästi huusivat kuninkaan ulos. Ja kun "hänen

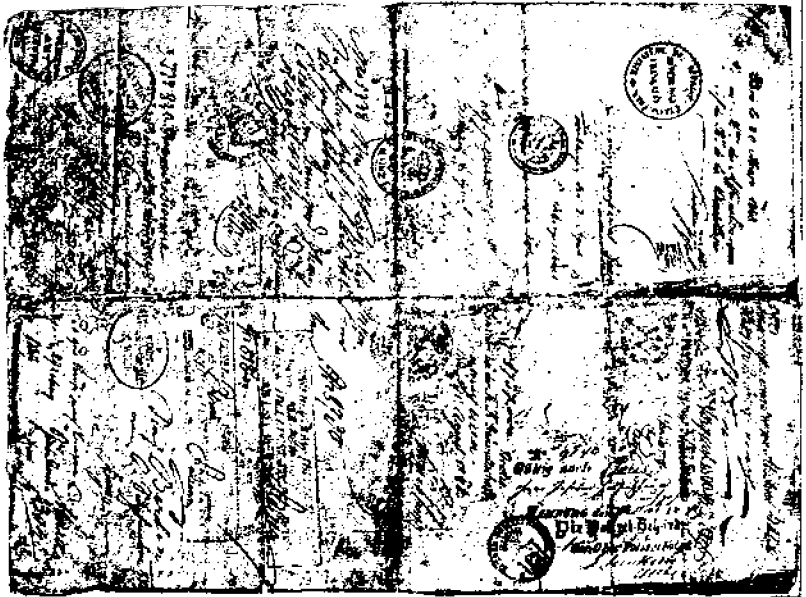
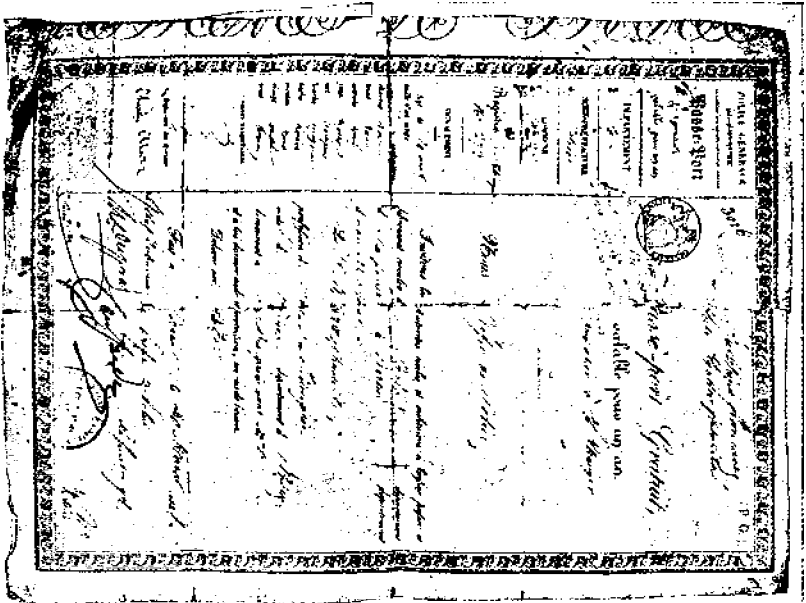
majesteettinsa" saapui huudettiin hänelle: — "hattu pois päästä"! Kuninkaan täytyi paljastaa päänsä ja katsella kadulla olevia kuolleita vallankumouksellisia. Sitte joukko lähti liikkeelle matalin äänin laulaen — "Jesus onpi turvanani" —.

Marx näki ehkä selvemmin kuin kukaan toinen sen ajan vallankumousmiehistä idealististen vallankumousmiesten toiveet turhiksi, mutta hän tervehti jokaista todellista kansanliikettä myötätunnolla, koska hän tiesi kansojen nousun muodossa tai toisessa olevan välttämättömän valtiollisen taantumuksen pois lakaisemiseksi ja köyhällistölle valtiollisen toiminnan mahdollisuksien saamiseksi. Hän näki myöskin että useampien luokkien yhtyminen pahinta tyranniaa kukistamaan oli aivan luonnollista, koska köyhällistö yksinään ei vielä ollut kylliksi voimakas sellaista taistelua voittoon viemään. Myöskin hän tiesi, että niin pian kuin pahin vihollinen oli voitettu voittajat jakautuvat eri leireihin ja alkavat taistelun voiton hedelmistä. Niin luonnollisesti on kaikkialla käynytkin. Jokaisen porvarillisen vallankumouksen jälkeen vallankumouksen tekijät ovat entistä jyrkemmin ryhmittyneet luokka-asemansa mukaisesti omiin leireihinsä: köyhällistöläisiin ja porvareihin.

Marxin laskut toteutuivat liiankin pian. Kun "gallialainen kukko" oli laulullaan helmikuulla herättänyt vallankumouksellisen hengen Europpassa jo huhtikuun ja toukokuun toivat taantumuksen. Parina kuukautena loistavasti jälleen voimistunut ja taistelut Englannin chartistiliike tuli pahasti löydyksi ja samoin kukistettiin Parisin työläiset, jotka yrittivät uudestaan nousta taisteluun vaaleissa voitolle päässyttä porvaristoa vastaan.

"Liitossa porvarien kanssa."

Marx ja Engels olivatkin jo toukokuulla Saksassa. Ja siellä me taaskin tapaamme heldät "liitossa porvarien kanssa". Engels nimittäin kertoo että "palattuamme Saksaan keväällä 1848 me liityimme demokraattipuolueeseen

Kuoli Marxin jassil Puhelusen 1818.

ainoana keinona voittaaksemme työläisten korvat puolellemme. Me olimme puolueen toimivien siipi, mutta kuitenkin me olimme sen siipi." Marxista tuli Colognen demokraattisen klubin varapuheenjohtaja ja äänestyspiirin komitean jäsen. Samaan porvarillisdemokraattiseen puolueeseen kuului myöskin Lasalle.

Tarkoituksella päästä Saksan demokraattipuolueen siipien suojassa vaikuttamaan Saksan työväenluokkaan. Marx meni "yhteydessään porvarien kanssa" vieläkin pitemmälle. Hän rupesi porvarillisten demokraattien perustamaan Neue Rhenische Zeitungin päätoimittajaksi, vaikka tuo lehti ei mitenkään päin laskien ollut sosialistinen, vaan keskiluokkalaisten radikaalien äänenkannattaja. Lehdellä olikin erinomainen menekki ja siitä tuli ennenpitkää Saksan radikaalisten aineiden voimakas ase.

Mutta aivan samoin kuin oli ollut laita Rhenische Zeitungin kanssa oli myöskin uuden lehden kanssa; se herätti hallitusherrat valvotuinmenpiteisiin. Lehden numeroita takavarikoitiin ja viimein kun Cologne julistettiin sotalaan alaiseksi Neue Rhenische Zeitung kiellettiin ilmestymästä sotalaan voimalla. Mutta lehti ilmestyi siitä huolimatta joka päivä.

Syyttää Bakuninia hallituksen kätyriksi.

Colognessa Marx ja Enges taas tapasivat vanhan "ystävänsä" venäläisen ruhtinas-anarkistin, Bakuninin, ja riita Marxin ja Bakuninin välillä sai tuosta tapaamisesta uutta virikettä. Kehittyipä se niin pitkälle että heinäkuun kuudennen päivän Neue Rhenische Zeitungin numerossa oli Parisista lähetetty artikkeli, jossa syytettiin Bakuninia Saksassa olevan Venäjän lähettilään palveluksessa olevaksi palkatuksi nuuskijaksi. Artikkelissa ilmoitettiin kuuluisa kirjailija George Sand tuon syytöksen todistajaksi, mutta Bakunin pyynnöstä George Sand julkaisi Neue Rhenische Zeitungissa kirjeen jossa kielsi mitään sellaista viilttausta koskaan

Bakuninista antaneensa. Mistä sitte lieneekin Neue Rhenische Zeitungin parisilainen kirjeenvaihtaja, Wilhelm Woff, saanut tietonsa ja kuinka paljon siinä oli perää ei ole koskaan tullut lähemmin tiedoksi. Eräässä kirjeessään Marx kuitenkin vielä niin myöhään kuin 1870 mainitsee että Bakuninia sanotaan venäläiseksi nuuskijaksi.

Kuitenkaan Marxin ja Bakuninin välinen riita ei ollut pelkkää "suurmiesten persoonallista riitaa," päinvastoin Bakuninin suuret periaatteelliset sekä taktilliset virheet ne olivat jotka pakottivat Marxia yhä uudelleen arvostelemaan anarkismin oppi-isän esityksiä ja hyökkäämään hänen esittelyjään vastaan. Nämä periaatteelliset ja taktilliset erimielisyydet olivat hyvinkin luksait, kuten tavallista kahden vastakkaisen maailmankatsomuksen välillä. Niinpä kun Bakunin vuotena 1848 esitti kuuluisan kirjansensa, jossa kehoitettiin kaikkia slaavilaisia aineksia liittoutumaan tarkoituksella tuhotta Venäjän, Saksan ja Itävallan keisarikunnat ja perustaa kommunistinen slaavilaisten liitto, kommunismi kun muka Bakuninin mieltä kuului slaavilaiseen luonteseen, Marx asettui tuota suunnitelmaa vastaan. Helmikuun 14 päivä 1849 Rhenische Zeitungissa julkaisemassaan artikkelissa Marx osotti että lukuunottamatta Puolaa, Venäjää ja pientä osaa Turkin alueella olevia slaavilaisia toisilla slaavilaisilla ei voi olla mitään tulevaisuutta itsenäisinä kansoina, koska maantieteelliset, historialliset, vallitolliset ja taloudelliset seikat ovat sellaista tulevaisuutta vastaan. Bakuninin esittämä panslavistinen liike merkitsi Marxin mielestä vain sitä että sivistynyt länsi ajettaisiin barbarimaisen idänsyihin, kaupungit, maalaiskylien, kauppa ja teollisuus, tiede ja edistys alkuperäisellä kehityskannalla olevan slaavilaisen rodun vallanalaiseksi.

Vihamielisyys Marxin ja Bakuninin välillä kesti läpi molempien elämän, mutta se ei estänyt Bakuninia eräässä kirjeessään tunnustamasta Marxia jättiläiseksi, joka on heidän kaikkien toisien yläpuolella tiedoissa ja johtajaky-

vyissä. Bakunin myöskin ryhtyi kääntämään Marxin Pääomateosta venäjänkielille, mutta työ ei kuitenkaan tullut koskaan valmiiksi.

Neue Rhenische Zeitung lakkautetaan.

Vaikka Marx oli jäsenenä keskiluokkalaisten kansanvaltaisessa puolueessa hän kykeni siellä esiintymään vallankumouksellisesti ja tartuttamaan toisiinkin vallankumouksellista innostusta. Ja aika oli kylläkin tapauksista rikas, kuten jokainen historiaa luenut tietää. Mainittakoon tässä eräskin esimerkki. Yhdeksäs päivä marraskuuta 1849 piti-vät Colognessa demokraatit julkista kokousta. Huone oli ahdinkoon saakka täysi ihmisiä kun Marx saapui sinne kädessään sähkösanoma, joka sisälsi tiedon että Robert Blum oli ammuttu Wienissä. Kun Marx luki kokoukselle sähkösanoman valliisi hetken pelottava hiljaisuus ja sitte kuului yhteinen huuto ja karjunta kuin meren mylvintä, kun joukko huusi hurraata vallankumoukselle.

Robert Blum oli syntyjään cologne-lainen ja hän oli Frankfurtin lainlaattjakunnan jäsen ja huomattu puhuja. Hän kuului lainlaattajakunnan vasemmistoon ja oli jäsen lähetystössä, jonka lainlaattjakunta lähetti Wieniin siellä loka-kuussa puhjenneiden levottomuuksien tähden. Saavuttuaan Wieniin Blum heti asettui vallankumouksellisten puolelle ja otti komennettavakseen osan vallankumouksellista joukkoa. Hän olikin etevä sotapäällikkö ja torjui monta itävaltalaisen armeljan hyökkäystä, mutta tuli ammutuksi polttaessaan Taborin siltaa.

Blummin ampuminen merkitsi uutta virikettä Saksan radikaaliseen liikkeeseen.

le, ja se taas vuorostaan kilhoitti preussilaista junkkerismia yhä suurempaan kiristykseen. Neue Rhenische Zeitung tietysti oli hallituksen pahin vihollinen, ja sen tähden sen ääni oli vaimennettava. Lehdessä kehoitettiin päivittäin joukkoja järjestämään ja varustautumaan itsensä puolustamista varten. Lisäksi Reinin demokraattien maakuntakomitea antoi julistuksen, jossa suoraan kehoitettiin hallituksen vastustamiseen. Tuon julistuksen johdosta Marx ja kaksi muuta komitean jäsentä vangittiin — samoin kuin Lassalle oli vangittu Dusseldorfissa — ja asetettiin syytteeseen. Ja syytteitä oli useampia. Seitsemäs päivä helmikuuta 1849 Marx ja Engels asetettiin syytteeseen Neue Rhenische Zeitungissa julaistujen kirjoitusten johdosta, samoin lehdessä taloudenhoitaja H. Korff. Tästä syytöksestä valamiehet vapauttivat kuitenkin kaikki syytetyt, ja Marx iski uusia salamoita preussilaisen hallituksen arkaan niskaan. Ja senpätähden hallitus odotti vain sopivaa tilaisuutta iskeäkseen Marxia ja hänen toimittamaansa lehteä sillä tavalla että hallituksella näyttäisi olevan mahdollisimman paljon syytä toimenpiteisiinsä. Ja semmoinen tilaisuus summassa tuomitsemaan tulikin pian. Dresdenissä oli puhjennut kapina, jota johti Bakunin, ja muutamissa Reinin maakunnan kaupungeissa niinkään sattui mellakoita, ja niistä sai hallitus tekosyyyn karkoittaa Marxin ja lakkauttaa ainaaksi Neue Rhenische Zeitungin. Lehdessä viimeinen numero ilmestyi toukokuun 19 päivä 1849 ja Marxin täytyi heti lähteä Saksasta. Ja lähteminen ei suinkaan ollut helppoa köyhälle miehelle, jolla oli perhettäkin kolme lasta ja vaimo. — Marx lähti uudelleen Pariisiin.

